

Seòr Seòras me fann

Q

A N

T E A G A S G

C R I O S D A I D H E

Angoidhleig.

Air na chur a gclò ré cead na nuachdran.

MDCCLXVIII.

A N

Dionbhrollach chum an leughthora.

A Leughthoir ionmhuin na gaoidheilge, feuch ann so an teagasg Criosdaidhe air na chur síos go haithgeara a gcanamhuin agus atteangaidh duchata do mhathara, ann a bhfuil gach pung agus gach airtigal dar theagais criold agus an eaglais abheith riathtnasach toil dé do dheanamh air a tsaoghalsa agus an ghloirshíordhaidhe fhaghail air an tsaoghal eile. Ata luaidheachd agus loghadh ag na huile, dhuine a mhuineas an teagasg criosdaidhe go much don aois oig, agus don ainbhíolach; agus is deasbhuidh eolais air, a bheir air mhóran a bheith air seachron, gan chreidiomh, gan chrabhadh, gan eagla dé, no gradh na comharfain. Muinean an phaidir agus an ave maria foirmína hurnaighe dhuin, eadhon, cionnas is coir dia agus muire a mholadh agus a nguidhe. Muinean an chré ruindeamhra na trionoid agus puing phrionsapailte an chreidimh duinn. Teisbeanan na haitheanta gach maith is coir a dheanamh agus gach olc, is coir a sheachna, eadhon, tathaidh na Sacramainteadh, gradh na túbhailceadh, agus suath na lochd, &c.

Ni bhfuil eolas no oideas air bith is fear no on teagasg criosdaidhe, an síol maith a bheir na torrtha ceadach uadha, dreimire fhlaithneas dé, riobroid, fíoruisge na beathadh ce be ólas as an tscrútha ni bhian tort go brach air mar chanas criold san tsoisgeul eoin c. 4. v. 13.

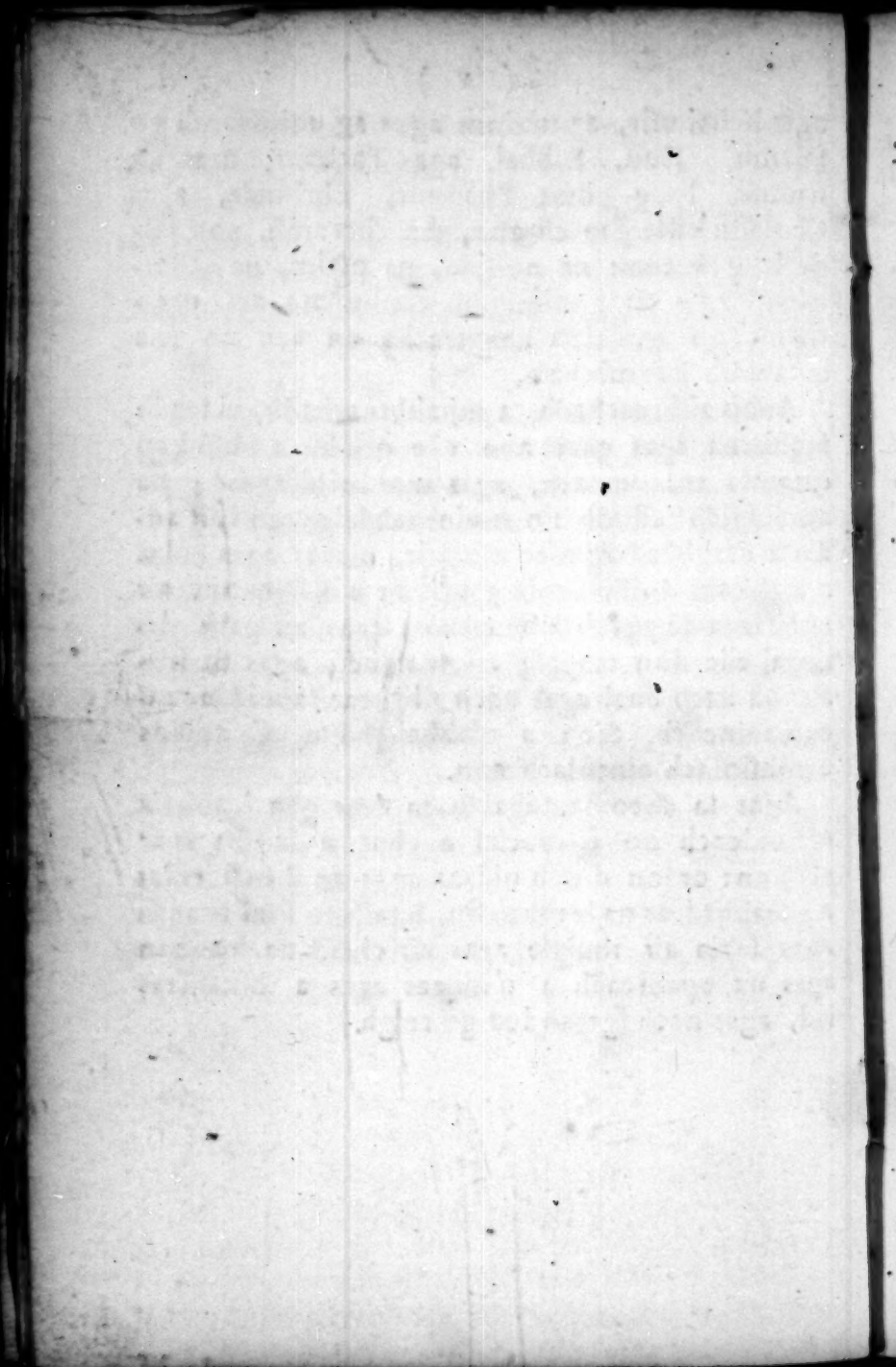
Reir chomhairle Threant sefs. 24. c. 7. ata se
dfiachaibh agus doibhlogoid, ni he amhain, air an
eaglais, ach fos air na haidhreacadh, agus na
maithreachadh, air na cairdiofaibh criosd agus na
hoidibh foghlama, agus air gach duine eile ata na
cheanntighthe no teaghlaidh an teagasg-criosdaidhe
a mhunadh da chloinn agus da mhuintir ; an tan
a taid fos óg maoth agus sul fa ttiocfad a ngnas
no a geleachradh na noll, air mhodh go mbeith
folas an chreidimh gon smuid lasda a gcroidhe na
ndaoinne doinneoin stoirme gach aincheart, agus
gach geirleanmhuint no an smachd da bfuil no da
mbeith a naghaidh.

Creud fa air thuiling Dia an Pobal abhra a-
mhuintir fein a mbreith go bruid na Babiloin ann
a raibh siad andaoirse faoi smacht agus faoi lean
dha bhliaghain deug agus tri fighid ? Rigne cionn
go ndearnadar dearmod an dligheadh agos an reacht
a tug se doibh, a theagasg a mhunadh agus a
chleachdadh doibh fein agus da gcloinn. Air an
adhbhar cheadna, atamuidne aniodh faoi smachd,
agus faoi dhaoirse, faoi lean agus faoi learrom aig
aibharaidh choimheacha. An toileanfa na heirion
a niodh na fatach gan oideas, gan eolas, gan
chreidiomh, dar bhainm anallad oilean na naomb,
agus abhi lionmhar a nard-sgoltaibh agus andaoine
eagnaigh diadha foghlama, aniodh, faoi smuid,
ainbhfis, circeachd, agus dorchadais. An tirse,
abhi roimhe so lionmhar a mainistreachuibh agus
a gceallaibh coisreaga ionta a raibh creidiomh chri-
osda ga mhiniogh agus ga theagasg, feuch mar ata
an tirse aniodh gan chill gan chleir, gan alltoir ;
gan air lorg na naomb ach aiteachadh uaigneacha
agus balladh falmha air na gcaitheamh le haois,
agus

agas le haimfir, ag tuitiom agas ag tuirneamh go talamh. Dun, Sabhal, agas Fachairt, aras na naomh, long phurt Phadruic, Bhrihide, agas Cholaime cille gan chrann, gan chraoibh, gan fagadh, gan anait na norgan, na psalm, na niomnadh, agas na gnaintigibh ceolmhara ach preachain agas eunlaidh uaigneacha an aeir an sna harasuibh naomhthasa.

Anois aithreachadh, a mhaithreachadh, oideadh foghlama agas gach aon eile oruibh a bhfuil an curamsa mar ualach, agas mar oibliogoid; na deanuigidh faillidh no muineachdaigh san lon anmasa dfagbhail ag mar muintir, oideas agas eolas a thabhairt doibh air dhia agas air a dhlightheadh, air aitheanta dē agas na heaglaise, agas air gach airtiogal eile don teagasg criosdaidhe; agas bi fios agaibh nach dual agas nach dlighear faoisidin no cumaoineach, &c: a thabhairt don té abhios ainbhfiosach aineolach ann.

Agas fa dheoidh tugaigh fa dear gan leabhair earroideach no eirceachd a chur a lamiha mar gcloinne or an droch oideas agas an droch eolas a gheabhad as na leabhairsin, buailean siod branda agas seala air thuigse agas air cheill na leanban agas na bpaisleadh a mhilleas agas a thruaillleas iad, agas nach sgaran leo go reigh.

A N

TEAGASG CRIOSDAIDHE
angoidhleig.

Don CHRIOSDAIDHE,

A G A S

Don CHOISREAGADH.

Ceist.

A N Criosdaidhe thu?
Freagra. A seadh maille re grasa
mo thighearna Iosa criosd.

C. Cia is criosdaidhe ann?

F. Ata deisgiobal chriosd, eadhon, an te
do ghabh baildeadh, a chreidios, aidmheas
agas a choimhlionas dligheadh dé go follas.

C. Creud is comhartha criosdaidhe ann?

F. Ata comhartha na croiche ceasda re
an deanmuid air gcoisreagadh.

C. Cionas a nidh tu do choisreagadh?

F. Nidh ag togbhail barr na baife deise
air chlar meadain, ag radh an ainm an a-

A A

thar.

thar, as sin sìos go hìochdar mo bhronn, aig radh, agus an mhic, as sin gas an nghualain chli agus deis, ag radh, agus an Sbiorad naom agus fa dheòigh air chlàr mochda, aig radh amen.

C. Creud an tabhar a ndean tu do choisreagadh ?

F. Nidhim da chur a gceil go bhfuil tri phearsa san Trionoid, agus go bhfuair crìosda bas croiche air ar son ; agus fós bion an coisreagadh na sgiath dhidin agus narm cosanta idir sin agus na hain-Sbioruid, agus na chomhartha dealuighthe idir sin agus Turcaidh, Paganaidh, Ginteallaidh, agus gach dream eile mhallaidh ata muigh air dhia agus air an eaghuis.

C. Ca huair is coir don chrìosdaidhe é fein a choisreagadh ?

F. Is coir aig tionsgnughadh agus aig crìochnughadh an uile dheaghobuir, aig luighe agus aig eirigh, agus an gach con-tabhairt.

Don Phaidir.

C. Abair an phaidir ?

F. Air Nathair ata air Neamh, Naomhthar Hainm, tigidh do Rìoghachd, Deantar do thoil, air an talamh, mar nithear

thear air Neamh, air Naran laetheamhuil
tabhair dhuinn a Niudh ; agas maith dhuin
air bhfiacha mar mhaithmidne dar bhei-
theamhnuibh fein ; agas na leig sin a
gcathughadh ach saor sin o olc. Amen.

C. Cia rigne an phaidir ?

F. Rigne air tighearna Iosa Criosd,
agas is uime sin a ghoirthear urnaighe an
tighearna don phaidir. *Mat. caib. 6. luc.*
caib. 11.

C. Ca mheid athchuinigh san phaidir ?

F. Ata feachd Nathchuingeacha,
eadhon, na tri chead athchuingeachadh a
bhaineas le Naomhachd, le Mordhachd,
agas le Toil Dé ; agas na ceithre Hath-
chuingeachadh eile a bhaineas leis an uile
nidh ata riachdanasach aguinn fein a ttaoibh
anma agas cuirp.

Don Aue Maria.

C. Abair an aue Maria ?

F. Dia do bheatha a Mhuire ata lan do-
na grasuibh : ata an tighearna maille riot ;
beanaighe thu tar na mnaibh, agas is bea-
naighe Toradh do Bhronn Iosa a Naomh
Muire a Mhathair Dé, guidhe oruine
na peacuidh a nois agas anuair air mbais.
Amen.

G. Cia

C. Cía rigne an tave Maria ?

F. Rigne an Taingiol Gabrial an chead rann ag foillsioghadh do Mhuire gur ghabh sí mac Dé ana broinn. Elizabeth mathir coin Baiste a rigne an dara cuid an tan a thainig Muire air cuairt da hionsaigh lucas. caib. 1. Agas an Naomh Eaglais Chatoilice a rigne an treas cuid.

Don Chre.

C. Abair an chre ?

F. Creidim andia athair uile chumhachdach cruthuightheoir nimhe agas Talmhan; agas an Iosa críod aon mhac san air ttigearna, do gabhadh on Sbiorad Naomh, geineadh o Mhuire oigh, dfuiling pais faoi Phoint Phiold, do ceasadh, do fuair bas, do hadlacad do chuaidh síos go hifríon; deiseirigh an treas lo o Mharbhuibh do chuaidh suas air Neamh; ata na shuidhe air dheis Dé athair uile chumhachdaigh; as sin tiocfas do thabhairt breithe air bheodhaibh agas air Mharbhuibh. Creidim san Sbiorad Naomh san Naomh Eaglais Chatoilice; a gcuman na Naomh; a maitheamh na bpeacadh; an eiseirigh na gcorp; agas an bheatha shuthain amen.

C. Cia rigne a chre?

F. Rigne an da Easbal deug ag dul a theagasg an Tíoisgeil air feadh na cruine, agus is uime sin a ghoirthear cré na Neabál don chre.

C. Nach ansa chré a fhoillsighthear Ruin deamhra De agus na Trionoid duinn?

F. A feadh go firineach.

C. Ca he sin fein Dia?

F. Ata an té do chruthaigh Neamh agus Talamh agus ta na Thighearna agus na Mhaistir air an uile nidh.

C. Ca mheid Dia ann?

F. Ata aondia amhain a ttri bpearfanaibh agus is diobh sin a ghoirthear an Trionoid.

C. An Dia an tathair?

F. A feadh.

C. An Dia an Mac?

F. A feadh.

C. An Dia an Sbiorad Naomh?

F. A feadh.

C. Nach tri Dee iad sin?

F. Ni sheadh ach aondia amhain a ttri bpearfanaibh, gan eidirdhealaigh na substainte no roin na diadhachd; agus is ionan aois, gloir, agus cumhachda doibh.

C. Ca

C. Ca haca do phearsanaibh na Trionoid a chruthaigh Neamh agus Talamh?

F. Chrughaigh an tathair an chead phearsa don Trionoid.

C. Ca haca a cheanaigh cinne daona o pheacadh na finsire?

F. Cheanaigh an Mac Iosa Críost an dara pearsa ag gabhail collan daona a mbroinn na hoighe Muire le comhoibrioghadh an Shiorad Naomh.

C. Ca mheid Naduir ag Iosa críost?

F. Ata dha Naduir, eadhon, Naduir dhiadha agus Naduir dhaona, mar sin ata se na dhia agus na dhuine dfhuiling se bàs faoi Phoint Phíoloid aoine-cheasda, do hadlacadh é agus chuaidh se síos go hifríon díuasgladh na naithreach Naomha; deirigh se an treas lo, eadhon, Domhnach Casg o Mharbhuibh, agus chuaidh se suas air Neamh dha-fighid lo na dhiaigh sin, eadhon dara-daoin deasghabhala, agus tiocfa se arís lo an bhreitheamhnais do thabhairt breithe air bheodhaibh agus air mharbhuibh, air gach aon do reir a ngníomharaibh.

C. Cia hé an Spiorad Naomh?

F. Ata an treas pearsa don Trionoid.

C. Creud fa ngoirthear an spiorad Naomh dhe?

F. Goirthear do bhrigh gurab e fein Tiobroid na ngras agas na Naomhachd ; agas go ranan le na grasa sin re gach aon iarrthas re durachd no re deaghrun iad, fé is grasa ann Tiodlacadh agas cailidheachd dhiadha a bheir don duine leas anma do chomhoibrioghadh.

Don naomb eaglais chatoilice.

C. Cia he an Naomh eaglais chatoilice?

F. Ata comhchruinioghadh na gcreidmheach a chreideas agas aidmheas dligheadh Dé go follas, faoi riaghail agas Stuir an Phápa Bioóir Chríost agas fear ionad Dé air a Tsaoghal. Agas mar nach air sabhadh duine air bidh an am na dileana, ach an meid a bhadar ag Naoidh san Airc ; is amhlaidh ní shábhalfar neoch air bith nach mbiaidh san Eaglais Chatoilice.

Do Chuman na Naomb.

C. Creud chiallaigheas cumán na Naomh ?

F. Ciallaighean go bhfuil cumán agas coimhcheangal eidir na Naoimh an uile
ait

ait eadhon, a bhflaithios de, air a tsaoghal agas a bpurgadoir. Mar sin theid guidhe agas urnaighe na Naomh ata a bhflaitheas Dé a ttairbhe agas a sochar don mhuintir ata air a tsaoghal, agas fuaiglan an mhuintir ata air a tsaoghal don mhuintir ata a bpurgadoir le trosgadh deirc agas urnaighe.

Do mbaitheamh na bpeacadh.

C. Creud chiallaigheas maitheamh na bpeacadh?

F. Ciallaighean go ttug Críost cumhachda don Naomh Éaglais Chatoilice maitheamhnas agas, absoloid a thabhairt don aithrigheach an a pheacaidh.

Do eiseirigh na gcorp.

C. Creud chiallaigheas eiseirigh na gcorp?

F. Ciallaighean go neireochaidh na muirbh a risd lo an bhreitheamhnais re Fuaim agas re guth an ghalltrompa shinfeas an tarcaingeal Michael; an sin tiocfa na hanmanadh, chum coimhcheangal a dheanamh ris na cuirp cheana a risd ann a rabhadar a roimhe agas bhearfear breith air gach aon do reir a ngníomharradh.

Don bbeathaigh Shuthain.

C. Creud chiallaigheas an bheatha shuthain ?

F. Ciallaighean an ghloir agus an taoibhneas fiordhaidhe a bhios ag na haingil agus ag na firein a bpardhas neamha ag moladh dē go saoghal na saoghal.

Dona Haitheantaibh.

C. Ca mheid aithne ann ?

F. Ata deich naitheanta Dé agus cuig aithne na heagluise.

C. Abair aitheanta De.

F. Na hadhair Dee breige.

Na tabhair ainm do thigheara dē go diomhain.

Coimheid faoire an Domhnaigh.

Tabhair dod athair agus dod mhathair onoir.

Na deana marbhadh.

Na deana druis.

Na deana goid.

Na deana fiaghnaise bhreige anaghaidh do chomharfain.

Na fantaighe beann do chomharfain.

Na fantaighe teach, no fearan, oglach no banoglach, bó, no asal, no nidh air bith eile

eile do chuid do chomharfain.

C. Abair na haitheanta a ndán ?

F. Creidim andia go glann glann.

Na tabhair ainm Dé gan adhbhar

Coimheid an tsaoire mar is coir

Tabhair dod athair onoir.

Na deana marbhadh goid no druis,

No siaghnaise bhreige air aon chuis ;

Na fantaighe nidh nach leachd féin,

Bean clann duine eile no airnighis.

C. Abair aitheanta na heaglaise ?

F. Cuir a gcion a ndubhairt mé

Aitheanta na heaglaise

Coimheid gach saoire go beachd

'Sdean aifrion inte deisteacht

Troisg an carghas go glann,

Uigil agas troigadh na hanman ;

Na fromhaigh feoil air do phroinn,

Dia haoine no dia sathoirn.

Gan feoil cheadaoine do bhlas

'Sgan uighe aoine do chaitheamh

Sean ghnás a chleachd innis fail

Sean ghnas is ceart a choingbheal

Tre bhioth fíor na bioth sibh

Aon bhliaghain gan faoisidin,

Corp chroisd on Domhnach roimh chaisg

Caith ló eigin go mion chaisg.

Na déantar bapais iar ndail,
 O thús carghais go mion chaifg ;
 O thus Aduent go grod,
 Go dá lo dhéug deis nodhlog.

C. Cia rigne aitheanta Dé ?

F. Rigne dia fein, agas thairbhir se iad
 do Mhoile an ceann sturtha abhi air an
 phobul abhra, air sliabh Sinai sgriobhtha
 andá chlár claoiche. Bhi na trí chead
 aithne a bhaineas re grádh gloir agas o-
 noir Dé sgriobhtha san chead chlár ; agas
 an chuid eile a labhras air ghrádh agas air
 maith na comharfain bhi fíod sgriobhtha
 san dara clár.

C. Creud a theagasgas na haitheanta
 dhuinn ?

F. Teagasgan an maith do dheanamh
 agas an tole do sheachna. Agas a deir
 criosda lin go gcoimhliontar suim an dli-
 ghidh le grádh Dé agas na comharfain,
Mat. c. xxii.

Dona Sacramaintibh.

C. Creud is Sacramaint ann ?

F. Ata comhartha foilleir sothaicfiona
 a dordaighe, agas a thionsgain air ttighear-
 na Iosa Criosd chum grasa dothaicfiona

do chiallughadh agus do chomhoibric-
ghadh san anam.

C. Ca mheid Sacramaint ann ?

F. Ata seachd Sacramaint.

C. Abair iad ?

F. Baisteadh, dul fa laimh Easbuig
corp Chrìosda, Faoisidin ghlan, Ola
roimhe mbás Ord, agus Pòsadh.

C. Minigh Sacramaint an bhaistigh ?

F. Deirim ó thús go nìgtear agus go
nglanthar an té bhaistear ó pheacadh na
fìnsire agus on uile chineal peacaidh gnì-
omha, agus nì hé amhain go maithtear
an choir ach fós maithtear an cháin, air
mhodh da bhfaghadh duine bás deis baif-
tidh gan tuitim a bpeacadh, nì bheitheadh
cain no pian air bith le diol a bpurgadoir
aige, ach a dhul gan stad go flaitheas Dé.

C. An feidir do neoch a dhul go flai-
theas Dé gan baisteadh ?

F. Nì feidir mar dhearbhas Crìosda san
Tìoisgeul. eoin. c. 3. v. 5.

C. Cia air a bhfuil dfiacaibh an baif-
teadh do dheanamh ?

F. Ata air shagart cúraim na Pòraisde
go specialta, gedheadh a gcás riachdanais
is feidir le duine air bith an baisteadh do

dhe-

dheanamh ag dórtadh uisge nadurdha air chean an linibh, agus ag radh baistim thú an ainm an athair agus an mhic agus an sbiorad mhnaomh. Agus tuig gur bé an té is colaidh agus is fóghlama a bheas a la-thair is coir sin a dheanamh agus is de sin a ghoirthear baisteadh urlair.

C. Creud is feidhm dona cairdiosibh croisd?

F. Se is feidhim doibh freagra agus gealladh athabhairt do dhia air son an linibh nach heol sin adheanamh air a shon fein.

C. Creud eile a deir tu leis an mbaisteadh?

F. A deirim gur be an baisteadh doras na Heaglais, agus tiebroid na beathadh, oir ni feidir adhul a steach san Eaglais no fós san mbeathaidh shiordhaidhe ach tre Shacramaint an bhaistidh. An té abhi marbh san pheacadh aithbheodhaighear é reis an bhaisteadh, agus air an ádhbhar sin goirthear Sacramaint na marbh don bhaisteadh. As cionn andubhrais buailean an baisteadh seala sbioradalta air an anam nach feidir a sgrios go siordhaidh.

C. Creud chiallaigheas an dull fa laimh casbuig?

F. Ciallaighean agas oibrighean an tsacramaintse neart agas calmachd sbioradalta san chriosdaidhe, comhdhaighnighthear é le meadughadh grás an a chreidiomh air mhodh nach bian eagla air o sin amach an creidiomh catoilice daidmheal go follas a bhfiaghnaise an tsaoghail go huile.

C. Creud chiallaigheas Sacramaint naomh chorp chriosda?

F. Ciallaighean go bhfuil corp naomhtha air slanaightheoir Iosa Criold alathair an iodhbairt an aifrin faoi ghné arain agas fiona eidir fhuil agas fheoil, a dhiadhachd agas a dhaonachd mar ata air dheis laimh an athara, coin. caib. 6.

C. Creud is aifrion ann?

F. Ata iodhbairt naomhtha chloisfreaga a thairbhrean do dhia air an altoir tie mhinistrealachd na sagart faoi dheilbh airain agas fiona air son bheodhaibh agas mharbhaidh, agas a gcuimhne na paise a dfuiling criosda air son chine daona.

C. Creud is faoisidin ann?

F. Ata gearan tuirseach do nidh an peacach air fein re sagart aig a bhfuil cumhachda absoloid a thabhairt dó, an, a pheacaidh, maille le rún dileas gan a ndeanamh a risd.

C. Ca

C. Ca mheid coinghiol riachdnasach chum faoifidin ghlan do dheanamh?

F. Ata cuig coinghil, eadhon, sgrudughadh an choinfis go dilios, croidhebhruhghadh no dólas croidhe san pheacadh, aidmheal na gcionta le briatharadh beil aig cathair na faoifidin; loirgniomh agus fátadh a dheanamh do dhia agus don chomharfain, maille re rún dilios gan tuitim a risd.

C. Creud eile a deir tu reis an fhaoifidin?

F. A deirim go naithbheodhaighean an fhaoifidin an te ata marbh an sna peacaidh, cuireanan fhaoifidin blath agus inuath úr air an anam, uime sin is coir tathaidh mbinic adheanamh air an fhaoifidin; air a chean is lugh uair san mbliaghain reir aithne na heaglaise.

C. Creud is sacramaint ola ann?

F. Ata Sacramaint naomhtha choisreaga dórdaigh criosda chum leighis anma agus cuirp a thabhairt don duine thinn air bruach bais.

C. Creud chiallaigheas an tsacramaint da ngoirthear an tord coisreaga?

F. Ciallaighean na cumhachda a thug criosd

criosd dona heasbluibh, agus don eaglais a thainig air a lorg, breatharadh Dé a theagasg, na sacramainte naomhta do fhriogholughadh, agus aifrin a radh air son bheodhaibh agus mharbhaibh.

C. Creud chiallaigheas sacramaint an phósdá?

F. Ciallaighean an coimhcheangal a dóirdaigh criosd eidir an lanamhuin phósdá go nuige an bás, agus ata d'fachaibh ortha abeith carrthanach re cheile, agus a gclann a thógbhaile suas go muinte craibhteach reir dlightheadh Dé agus na heaglaise.

Dona subhailcibh.

C. Ca mheid subhailce ann?

F. Ata tri subhailce dhiadha agus ceithre subhailce chairdinealta, eadhon, creidiomh, dóchus agus grádh, eagna, ceart, neart, agus meafarrdhachd.

C. Ca mheid cinneal deaghoibre ann?

F. Ataid tri ceinneil, eadhon, trosgadh, deirc agus urnaighe. Agus is air an deirc aithear oibreachadh na trocaire.

C. Ca mheid obuir throcaire ann?

F. Ataid ceithre hoibreacha deug, eadhon, seachd noibreacha corparra, a-

gas seachd noibreacha sbioradalta na tro-
caire.

C. Abair na hoibreacha corparrdha ?

F. Biadh a thabhairt don ocrach, de-
och don iotach, éadach don nochd, oidh-
cheachd don deoruigh no don tseachra-
nach, cuairt ag easlanaibh no ag daoine
tinne, fuasgladh do bhraidibh no do phri-
osunachuibh, agus an marbh adhlacadh.

C. Abair na hoibreacha Sbioradalta ?

F. Deirim an tainbhiosach do thea-
gasg, an peacach do spreagadh, comhair-
le a thabhairt don té ata na riachtanas, eu-
goir d'fulang go foighideach, gach oile no
aindlighe do mhaitheamh, sólas a chur air
luchd an dubhbroin, guidhe air bheodh-
aibh agus air mharbhuibh agus air luchd
air ngeirleanmbuint.

C. Ca mheid drong a bheanaigheas
criosd san tsoisgeul ?

F. Beanaighean ochd ndronga, eadhon,
is beanaighe na boichd a sbiorad oir is leo
rioghachd nimhe. Is beanaighe na daoine
ceansaighthe oir biaidh seilbh na talmhan
aca. Is beanaighe an drong bhrónach
oir cuirfear solas orthar. Is beanaighe an
drong air a bhfuil ocras agus tart air son

na córacha oir faiseachfear iad. Is beanaighe luchd na trocaire oir do gheubhaigh fiod trocaire. Is beanaighe luchd an chroidhe ghloin, oir chifidh fiod dia. Is beanaighe luchd deanta nasíothchainte oir goirfear clann dé, dhiobh. Is beanaighe an dream fhuilingeas geirleanmhuint air son nacóracha oir, is leorighachda nimhe.

C. Abair tri chomhairle an tfoisgeil?

F. Deirim moide bochdaineachd, moide umhlachd agus moide geanmnaidheachd.

C. Abair seachd ttiodhlacaidh an sbiorad naomh?

F. Deirim eagna, tuigse, comhairle, neart, fios neamha, crabhadh agus eagla an tighearna.

C. Abair dha thoradh dheug an sbiorad naomh?

F. Deirim gradh, sólas sbioradalta, síothchainte, foighide, buanstad ann sna subhailcibh, maitheas, deaghthoil, ceanfachd, creidiomh macantas, measardhachd, agus geanmnaigheachd.

Dona lochdaibh.

C. Ca mheid cineal peacaidh ann?

E. Ata

F. Ata dha chineal, eadhon, peacadh na finnfire agus peacadh gníomha. Roin-tear an peacadh gníomha andá chineal eile, eadhon, an peacadh marbha, agus an peacadh sologhtha.

C. Ca mheid peacadh marbhtha ann?

F. Ata seachd bpeacaidh mharbhtha, eadhon, diomas, saint, tnuth, druis, craos, fearg, agus leisge; agus is uime a ghoir-thear peacaidh mharbhtha dhiobh da chur a gceill go marbhan fíod an tanam a gheibh bas san staid sin.

C. Creud mar chlaoitear na peacaidh mharbhtha?

F. Claoitear le humhlachd, feile, gradh, geannmnaigheachd, measardheachd, foighide, agus dithchioll crabhaidh.

C. Abair na peacaidh abhios anaghaidh an. Sbiorad naomh?

F. Andochas, eudochas, cur anaghaidh na firine as a riochd, daighníoghadh an fíne peacaidh, doilgheas fa ghrafa na comharlain, agus an neamh-aithrígh dheigheanach.

C. Abair na peacaidh abhios a glaoide air dhia ag iarraidh dioghaltais?

F. Ata dunmharbhadh toilteanach,

C

peacadh

peacadh mionadurdha da ngoirthear sodomia, foirneart air fhannbhochdaibh agas a dtuarasdal a choingbheal o luchd saothair.

C. Ca mheid eascharuid ag an anam?

F. Ataid triur, eadhon, an diabhal an saoghal, agas an cholan; agas claoitear iad le trosgadh deirc, agas urnaighe.

C. Ca mheid cumhachda ag an anam?

F. Ataid tri chumhachda, eadhon, meabhair tuigse, toil.

C. Abair na cuig ceadta corparrdha?

F. Deirim radharc, eisteachd bolltanais, blas, agas mothughadh no glacaireachd.

C. Abair na ceithre criocha deigheanaicha?

F. Deirim bas, breitheamhnas, pianta ifrin agas gloir fhlaithreamhnais.

Liottain Mhuire.

A THIGHEARNA na cvimhnigh
air air gcionta no air chionta air
sinnfire; agas na deana diogh-altas oruinn
air son air bpeacaidh.

a thighearna dean trocaire oruinn.

a chriosda dean trocaire oruinn.

a thighearna dean trocaire oruinn.

a chriosd eisd linn.

a chriosd tabbair toradh air ar nguidhe.

athair neamhdha, dean trocaire oruinn.

a mhic dé fhuasgailteoir an domhain.

a Sbiorad naomhtha a Dhia.

a thrionoid naomhtha a Dhia.

dean trocaire oruinn.

a naomh Muire

a naomh mhathair Dé

a naomh oigh na nógh

a mhathair Chriosd

amhathair na ngrás diadha

amhathair roghloin

a mhathair rogheanmnaidh

a mhathair gan truailleadh

guidhe oruinn

a mhathair gan toibheim
 a mhathair shoghradhaigh
 a mhathair iongantach
 a mhathair air gcruthuightheora
 a mhathair air slanuightheora
 a oigh roghlic
 a oigh aribhinnidh
 a oigh shomholta
 a oigh chumhachdaigh
 a oigh cheanla
 a oigh dhileas
 a Sgathan an chirt
 a chathaoir na heagna
 adhbhar ar luathghara
 a shoithigh sbioradalta
 a shoithigh onoruigh
 a shoithigh na caoindur-achda
 a rois ruindiamhair
 a thuir dhaibhi
 a thuir euburrdha
 a ghrianan orrdha
 áirc an reachda
 a dhonais nimhe
 a reult na maidhne
 a shlainte na neaslan
 a chomairce na bpeacach
 a sholais na rorchradhach

a chongnamh na ccriosdaidhean
 a rioghan na naingeal
 a rioghan na bpaitriarc
 a rioghan na bhfhadhach
 a rioghan na nabsdal
 a rioghan na mairtireadh
 a rioghan na ccoinfeisoirleadh
 a rioghan na nóg
 a rioghan na nuile naomh.

guidee oruinn }

a uain Dé thogbhas peacaidh an domhain
 coguil duinn a thighearna.
 a uain Dé thogbhas peacaidh an dom-
 hain eisd linn a thighearna.
 a uain Dé thogbhas peacaidh an dom-
 hain dean trocaire oruinn
 a chríofd eisd linn
 a chríofd tabhair toradh air ar nguidhe
 a thighearna dean trocaire oruinn
 a chríofd dean trocaire oruinn
 a thighearna dean trocaire oruinn
 air nathair ata air neamh, &c.

Vers. eisd murnaighe a thighearna

Ref. agas rochaidh mofnadh dod lathair.

An Orrtha.

A mhuire bhaintighearna naomhtha
 tiomnam, agas tiodlacam dhuit anois a-

agas an aimsir mo bhais, me fein, ma-
nam agas mo chorp; taobham riot go
durachdach muile dhóchus agas shólas;
muile ghuafachd agas gháibhadh, ma
bheatha agas mo bhás ionnas go meitheadh
mo smuainteadh, mo bhriatharadh agas
mo gníomharadh air na riaghaladh tré
do naomh-eadarghuidhe reir do thola
fein agas tola do mhic go saoghal na
saoghal. Amen

Urnighe Aithgearra na maidhne.

Air maidin tabhair buigheachas do
Dhia go ttug se slán on oidhche thu,
agas smaoinidh gurab iomdha duine a fu-
air bas an oidhche sin go hoban gan am
trocaire diarraidh air dhia. Abair air an
cheann-is lugh an phaidir an ave maria, a-
gas on chré go craibheach caondurach-
dach, aitheanta Dé agas na heaglaise; a-
gas feuch cionnas a pheacaidh tu na nag-
haidh; an sin buail huchd le doilgheas a-
gas le tuirse, agas abair do confiteor, Aid-
mhigheam do Dhia uile chumhachdach,
do naomh Muire ata riamh na hoigh, do
naomh Michael archaingéal, do naomh

coin baiste, dona naoimh abtolaibh Peader agas Pól, dona huile naomhuibh agas dhuitse athair gur Pheacaighis go trom le smuoinéadh, le breithir, agus le gníomh tre mo choir fein, tre mo choir fein, tre mo ro choir Fein uime sin guidhim an naomh muire an tsíor oigh, an naomh Michael archaingéal, an naomh coin baiste, na naoimh abtoid Peadar agas Pól, na huile naomh agas tusa athair fa ghuidhe air mo shon chum air ttighearna Dé. Amen.

Go ndeana Dia uile chumhachdach trocaire oruinn, agas air ttabhairt maitheamhnas air bpeacaidh dhuinn, go ttreoraigh se inn chum na beathadh síordhaidhe. Amen.

Loghadh, absoloid agas maitheamhnas ann air bpeacaidh go ttugaidh dhuinn an tighearna trocaireach uile-chumhachdach. Amen.

Vers. eisd murnaighe a thigherna.

Res. agas rioheadh mól na dod lathair.

An Orrtha.

A Thighearna Dé uile chumhachdaigh thug dhuinn breith air thus an lae, slanaigh

slanaigh sinn aniodh tre fheartaibh, ion-
nas nach gclaonfamaois chum peacaidh,
ach air nuile urlabhra, smuaintigh, agus
oibreacha do dhiorughadh chum do
dhlighidh do choimhlionadh, tre Chri-
osd air ttighearna. Amen.

Abair mar an gceadna san oidhche.

An Orrtha.

A Dhia uile chumhachdaigh guidhim
thu mo choimhead agus mo chosnamh
air an uile olc mo chodladh agus mo
dhusgadh, a nochd agus air feadh mo
bheathadh agus fa dheoidh tréoraigh me
chum na beathadh fiordhaidhe tre Chri-
osd air ttighearna. Amen.

Abair leattain mhuire agus psailm na
marbh, &c.

Beanugbadh an bhidh.

Cuig harain agus dá iasg,
air chuig, mhile do rann dia;
rath on Righ do rigne an roinn,
air ar gcuid agus air ar gcomhroinn.

Altugbadh déis bidh

Moladh do Righ na rann,
moladh gach am do dhia;

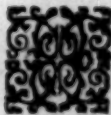
moladh

moladh do Iosa Criosda,
air son a bhfuaramar don bhiadh.

Is sean gnás ata air buil le haimsir
imchian an chorain mhuire agus an cho-
rain Iosa do chleachdadh. Agus ata
loghadh agus luaitheachd mhór ag luchd
aradh, agus fóghnan anáit leabhair dona
daoine simplidh gan fhoghlaim.

Ag rádh na hurnaighse, coisreig thu
fein, agus abair tri paidreacha, tri ave,
agus cré ag dul asteach. Na dhiaidh sin,
abair paidir air gach cnaipe comharrtha,
agus áve, air gach cnaipe eile, agus mar
an gceadna ag teachd amach.

Tri paidreacha-déug agus fichid a dei-
rear san chorain iosa agus áve maria le gach
aon phaidir aca, an onorachas agus a
geuimhne na ttri mbliaghan déug air
fhighid a bhi Iosa criosd air a tsaoghalla.

BRIEF RULES for reading this little Book, which will also serve for any other in the Irish Tongue.

Of Vowels.

Note that, *a, o, u*, are broad and flat, *e* and *i* are sharp and small. The letter *b* along with any other consonant softens, or totally silences its sound.

a Sounds flat, like *aw*.

b Sounds as *beb*.

bb like *v* consonant. Exam. *Mo-bhrigh, my Strength*

bp as *b* alone. Ex. *air bpeacadh*, as if written *air beacadh, our sin*.

c Sounds like *k*: *cc*, and *gc* sounds as *g* alone. Ex. *Air ccuid*, or thus, *air gcuid*, as if written *air guid, our share*. *Cb* as *ch* in this word, *Chirurgery*, or the greek letter *chi*.

d Sounds as *deb*, *db* as *y* in beginning or middle of words. Examp. *A dhia, o God*, as if written *a yia*; but in the end of words it has little or no sound. *dl* as *ll*. Examp. *Codladh, sleep*, as if written

colladh

colladh, *dh* as *n* alone. Examp. Ceadna
same as if ceana.

s Sounds small.

f as in english, *fb* has no sound, as *fbir*,
read *ir o man*.

g sounds *geb*, *gb* as *y* or like *db*.

h Softens or silences other consonants.

i Small and sharp.

l as in english, *ln* as *ll*. Exam. *na colna*,
of the body, as *colla*.

m as in english, *mb* as *m* alone. Exam.
air mbeul, our mouth, as if written *air*
meul. *mf* like *m* alone; Exam. *mfuil*,
my blood, as if written *muil*; *mb* as *v*
consonant. Exam. *a mhatbair*, o mother,
is read *a vatbair*. ✓

n as in english, *nd* as *n*, alone. Exam.
air ndia our God, as *air nia*.

o as in english.

p Sounds *pek*, *pb* like *f*.

r as in english.

f Sounds like *sh*, *f* along with *b* or *t* has
no force. Exam. *Do shuil*, your eye, is
read *buil don tsaoghal*, to the world, is
read *don taoghal*.

t Sounds, *teh*, *tt* or *dt* like *d* alone.
Exam. *Air ttigh*, or *air dtigh*, our
house

house, is read *air digb*. *tf* like *t* alone,
as *tsuil*, thy blood, is read *tuil*.

u as *oo* in english.

These short rules are easy and useful for the young reader; what other difficulties occur in this language will sooner be attained by the ear and practice than any method. And when thus far improved, consult *Macurtin's*, or *Mulloy's late Irish grammar*.

F. I N I S.